

АРТЕМІЙ СУРІН

280 ДНІВ НАВКОЛО СВІТУ:

ІСТОРІЯ ОДНІЄЇ МРІЇ

ТОМ 2

ПЕРЕКЛАДАЧ
ЄВГЕН ПЛЯСЕЦЬКИЙ

КИЇВ
BOOKSHEF
2020

УДК 821.161.1(477)'06-92

С90

Сурін А.

С90 280 днів навколо світу: історія однієї мрії.
Том 2 / Артемій Сурін; перекладач Євген Плясецький. — Київ: Форс Україна, 2020. — 448 с.

ISBN 978-966-993-542-7

На героя чекав нелегкий шлях за суворими правилами навколосвітніх мандрівок від Британського Королівського географічного товариства: відвідати всі шість континентів Землі, перетнути всі меридіани, усі часові пояси, двічі — екватор, три океани й понад 40 країн.

100 000 кілометрів безперервного шляху без авіаперельотів Артемій здолав, пересуваючись лише наземним і водним транспортом.

280 днів пригод і звершень, де з кожним кроком змінювався не лише світ навколо, а й сам герой. Шлях, який ледь не став фатальним, завершився в рідному домі — точці старту й фінішу.

Ця книга — відверта, захоплива й надихаюча розповідь про перипетії навколосвітньої мандрівки в наші дні.

УДК 821.161.1(477)'06-92

© Сурін А., 2020

© Плясецький Є., переклад, 2020

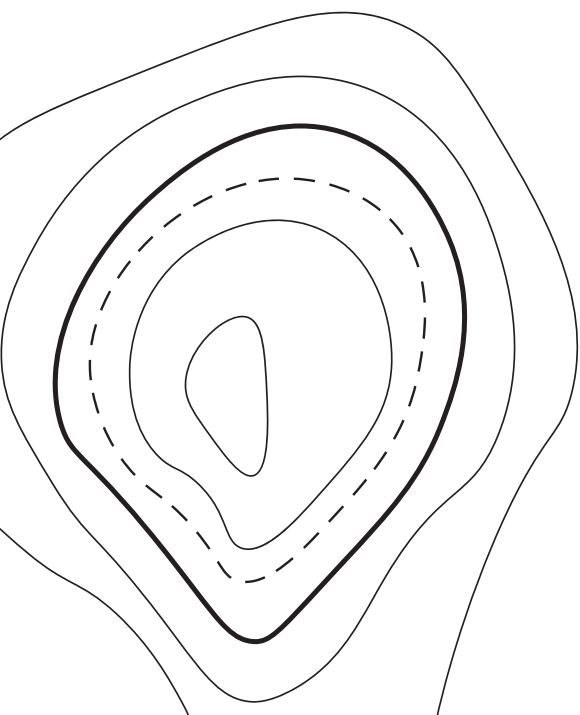
© ТОВ «Форс Україна», виключна ліцензія на видання, оригінал-макет, 2020

ISBN 978-966-993-542-7

Артемій Сурін – громадський діяч, мандрівник і мрійник. Автор ідеї та засновник travel-спільноти ONE LIFE, яка об'єднала мандрівників із багатьох країн світу і стала повноцінним міжнародним рухом.

Після важкої життєвої кризи і смерті батька Артемій вирішив здійснити навколосвітню подорож. Адже це була його дитяча мрія, знехтувати якою він не міг. Дізнатися, як живуть, про що мріють люди на всіх континентах нашої планети, стало його метою.

За результатами навколосвітньої мандрівки Артемія Суріна прийняли до міжнародного клубу видатних мандрівників «The Explorers Club», нагородили орденом «Великі Українці сучасності», а експертна рада Книги рекордів України за результатами голосування обрала його бренд-амбасадором України у світі. Навколосвітня мандрівка, яку він здійснив, також встановила чотири національні і два світові рекорди.

ЗМІСТ

ЧАСТИНА 4. АНТАРКТИДА: ДО І ПІСЛЯ	7
ЧАСТИНА 5. ОКЕАНІЯ & АВСТРАЛІЯ	93
ЧАСТИНА 6. АЗІЯ	249
ЕПІЛОГ	421

ЧАСТИНА 4

📍 АНТАРКТИДА:
ДО І ПІСЛЯ

Багато років я розмірковував про феномен мрії. Як часто це хитке, мінливе, а іноді незрозуміле відчуття штовхало мене вперед? І де та межа, після якої рух до мрії вже перестас бути розвитком та починає сковувати і поневолювати особистість? Чи траплялося мені заступати за цю межу? Чому придбання спорткара зазвичай вважають реалізацією дитячих комплексів, а за навколосвітню мандрівку поважають? Як я сам можу оцінити своє наближення до мрії? І те, що зараз я перебуваю до неї ближче, ніж будь-коли в дитинстві?

Я міркував про сенс і довго намагався згадати, коли народився цей потужний порив. У дитинстві, юнацтві чи взагалі в мить моєї появи на світ Божий? Та напевно знав одне: я ніколи не звинувачував себе за це прагнення і за рішучість втілити все задумане за всяку ціну. Завжди був упевнений, що скінути звичайним життям, нічого не прагнути й невпинно перекладати відповідальність на інших або обставини — набагато легше. Простіше, ніж шукати можливості. Простіше, ніж на рік залишити бізнес, дім і сім'ю, кохану жінку, милих собак і помчати за мрією. Набагато легше, утім не в цьому випадку. Ужитися у своїй голові з тим Артемієм, який навіть не спробував здійснити мрію, я не зміг би.

Та й не пробачив би собі у старості фрази: «Шкода, що не зміг».

Тому я ризикнув — і тепер долав буремний шлях до найнезвіданішого континенту. Настала його пора, і настав мій час.

ДЕНЬ 107

САНТЬЯГО, ЧІЛІ

45 540 КМ ШЛЯХУ

Уранці нового дня вдаватися в глибокі роздуми під час сніданку вже не склалося — я мав виїжджати в аеропорт Сантьяго. Там я мав зустріч із першою людиною з трійці ванлайферів, з якими подамся до Антарктиди, — Тетяною.

Приблизно за рік до навколосвітки мені зателефонувала Рахель — дружина соліста гурту «Мачете» Ярослава Малого:

— Тьомо, виручай. Близька подруга у скрутї: болісне розставання. Уже несила спостерігати страждання. У вас у поїздках люди часто оживають — допоможи її переключити. Куди найближчим часом її можна відправити?

— Та ти не хвилюйся. У нас крутіше, ніж на прийомі в особистого психолога, — усі радощі загострюються. Розважимо твою подругу добряче. Нумо подамося з нею в Гімалаї.

— Дуже добре, там про вічне точно думається легше.

І ми спорядили Тетяну в Гімалаї. У цьому трипі я участі не брав, тож познайомитися з нею не встиг, та приятелі з групи розповідали, як ця поїздка її

врятувала і по-справжньому перезавантажила. А після повернення, вже в Києві, усі пасажери літака аплодували не пілотові, а Тетяні. Бо чоловік, з яким вона до від'їзду розлучилася, зустрів її в аеропорту з квітами, очікуючи аж годину через затримку рейсу. Цю історію я згадав у машині дорогою в аеропорт, і на душі стало дуже тепло. Люблю, коли в наших приятелів після мандрівок життя змінюється на ліпше. Буває, півроку мине, у тебе сто разів усе змінилося, ти про якийсь досвід і думати забув, і раптом — от! — прилітає пост або повідомлення у Facebook про те, як зі зміною погляду на дійсність підмічаєш дива, що трапляються в житті. Сім'ї міцніють, зустрічаються половинки, бізнес-партнери знаходять спільну мову. Таке часто буває. І щоразу думаю: все не марно!

Я під'їхав до виходу з терміналу. Ну де ж ти, легендарна Танюхо, яка здолала височенні Гімалаї і нині прагне до холодних вод Антарктиди? Нумо виходь! Ось пройшов яскравий рюкзак із прив'язаними мотузкою черевиками (бо саме вони завжди не вміщаються в рюкзак), ось іще парочка явних туристів-далекобійників. І тут з іншого виходу терміналу — явно найяскравіший елемент рейсу, який щойно прибув: пофарбоване в сліпучо-білий колір волосся, яскраво-рожевий спортивний костюм, окуляри з гордим написом «Шанель» та ідеальний свіжий зелений манікюр. Я спочатку навіть не второпав, чому ця панянка прямує до мене.

— Салют! — привітно помахала панянка, підійшовши впритул до машини.

— Здрастуйте... — невпевнено кивнув я. — Ви до мене? — тупішого запитання, певно, годі й шукати.

— Ну, це ж ви — Артемій Сурін?

— Так! — різко схаменувся я, вибігаючи із салону, щоб допомогти їй з речами. — А ви — Тетяна?

— Ну та хто ж іще, — хихикнув рожевий костюм. — А ви в цьому кінці атласу чекаєте ще на когось?

— Та ні, лише на вас, — я й досі був ошелешений.

Зазвичай, збираючись у подорож із ванлайферами, завжди намагаюся заздалегідь якомога більше довідатися про людину — чим живе, як збавляє дозвілля; фото у Facebook переглядаю. Так легше налаштуватися на одну частоту з людиною, і коннект відбувається швидше. Одначе Тетяну я уявляв зовсім іншою. І з першої хвилини зрозумів, що до цього персонажа потрібно шукати якийсь особливий підхід. Сподіваюся, що часу в нас для цього вдосталь: попереду чотири довгі дні шляху в машині до самої Ушуаї, а потім іще десять днів мандрівки. Ми вже стартували від аеропорту, і я ледь себе стримував, щоб не вимовляти думки вголос. Проте, ймовірно, занадто помітно зиркав правим оком, щоб ліпше розгледіти свою супутницю.

Отже, що ми маємо? Гламурна діва зі Хмельницького з трохи дооформленими губами й витонченою фігуркою, яка роз'їжджає на новому рейндж ровері. За зовнішнім виглядом було зрозуміло, що, поки ми запасалися термосами й вовняними шарпетками, вона здійснила набіг на салони краси, аби на світлинах не схибити перед подругами. Усе Тетяніне ество боролось з пересічним провінційним минулим, чим цю простакуватість дедалі підкреслювало. Тож мені дошкуляло одне: хто ж усі ці «Антарктиди» спонсорує?

Одначе Тетяна швидко погамувала монстра моєї цікавості й розвіяла мої міркування щодо її статусу

утриманки. Украй хутко з'ясувалося, що вона сама займається доволі серйозним бізнесом — постачанням фруктів і овочів, причому не лише до України, а й до кількох країн Європи. А з першого погляду і не скажеш. Щиро кажучи, і з будь-якого іншого теж — уявити її командувачем масштабного завантаження огірків із помідорами я так і не спромігся. Тетяна була класичною гламурною павою, яка абсолютно незбагненно намагалася звести до купи бажання вбиратися в латексний леопард, управляти людьми і обов'язково вирізнитися незвичайними хобі. Повільні похитування з фітнес-м'ячем на пілатесі богемі не пасують — такі жінки народжені, щоб дивувати. Приміром, ходити в експедиції до Антарктиди.

На початку шляху за вікном мріли вкрай одноманітні пейзажі, тому моя нова знайома зятято намагалася прикрасити нашу дорожню дійсність і розважити мене елітарними історіями зі свого життя. До кінця першого дня я вже знав перелік тих, з ким у неї нічого не склалося, а також тих, із ким щось могло скластися, якби вони лишень наважилися.

— Узагалі ти, Артемію, прошу, не ображайся, та яка від вас, мужиків, користь? — томно закочуючи очі й закидаючи ноги на торпеду, завела знайому мені пісню Таня.

— Не второпав наїзду! — я вдав, що образився, хоча вже приблизно розумів, що перлів від подруги буде багато — хоч у блокнот нотуй.

— Ну реально. Хоч на кого з колишніх гляну — ну всі немочі якісь. І в усіх подруг чоловіки такі самі. Навіщо їх взагалі заводити?

— Але чоловіки ж не кошенята, щоб їх заводити. А ти чого взагалі від мужиків чекаєш?

— Життя я чекаю, жит-тя! — карбуючи, звернулася чи то до мене, чи то до Всесвіту Таня. — Розумієш? Щоб поруч із мужиком дихати на повні груди хотілося. Прокидаєшся вранці — і жити хочеться.

— Якось підозріло опис мужика із сенсом життя перетинається, — засміявся я. — Може, від нього користі все-таки трохи більше, ніж тобі здається?

Є така штука — називається «синдром попутника». Це коли ти все життя проблеми носив у собі, ні з ким не ділився, а потім раптом сів у потяг Харків–Ужгород, знайшов у купе жертву і впродовж доби в дорозі виливав їй увесь свій біль. Жертва начебто спочатку із захопленням слухала — адже чуже горе завжди цікаве, — а вранці вийшла з поїзда з відчуттям квалості й ніяк не добре, чому ж на душі так бридко. Ніби нею скористалися як смітєвим баком. Я такі речі давно підмітив і в ці ігри не граю. Можу вислухати й підтримати, але через себе не пропускаю, тому подібні історії сприймаю байдуже.

З позиції відлюдника в навколосвіті, який уже давно переймається геть іншими речами, такі мелодраматичні розповіді почасти були навіть цікаві. Як кумедне нагадування про те, що десь і досі існує той реальний світ, у якому люди ображаються одне на одного через невиконані обіцянки, споруджують повітряні замки та обманюють себе, кричать і гепають дверима. У моєму житті такого не траплялося вже давненько, тож здавалося, що й усі живуть, як ми з Марусею, — просто насолоджуються часом разом. Коли ти днями заклопотаний, доходиш нестандартних рішень, наражаєш на ризик плани,

а іноді й життя, сваритися через дрібниці здається безглуздом.

І оскільки драматичні етюди Тані були насправду гостросюжетні й захопливі, а їхати в цілковитій тиші чотири дні не хотілося, її розповіді я не перебивав. А періодично ще й підбадьорював усякими «Та не вже?!», «Ото дивина!», «А він що натомість?».

На ночівлю першого вечора ми облаштувалися в популярному для Чілі форматі: винайняли затишну садибу, кабаньяс. Це коли на додачу до кімнат отримуєш цілий двір неляканої живності — кішки, кури, гуси тощо. Навіть дві козулі спокійно вешталися територією, аж ніяк на нас не зважаючи. Крім господарів і домашніх тваринок — нікого. Глибока приємна тиша, чути тільки, як перед заходом сонця гудуть комарі.

Усередині будинку все було обставлено затишно й дуже по-домашньому, у стилі «рустик»*. Круглий дерев'яний стіл із різьбленими ніжками й п'ятилітровою діжкою вина зверху. Мила кухня з колекцією чавунних чайників і джезв для кави. І найголовніше — дві окремі спальні. На стінах то тут, то там розвішано пам'ятний посуд, приладдя для полювання і, мабуть, геть усе, що не вміщалося в маленькі скляні серванти на тонких ніжках. Запилюжений жах для української газдині, гордість для чілійської — ці предмети були дуже самотні й цікаві, тому ми роздивлялися й торкалися їх добрячих дві години.

Настрій був такий спокійний, що не хотілося навіть голосно розмовляти або ділитись якимись враженнями. Тому Таня просто знайшла в колекції

* Сільська архітектура.

найкрасивіший чайник з тонким носиком, ми заварили збір трав і почастилися тутешнім медом із перцем чилі й базиліком. Смак злегка незвичний, але дуже приємний і поколює на язиці. Після такого лагідного вечора в цій тиші я спав як бабак — тому вранці був бадьорий і ладний рушати в дорогу вже на світанку.

Щоправда, лише я. Таня, як личить пані, яка себе поважає (а в її випадку — аж занадто), украй довго ніжилася в ліжку, а потім іще довше збиралася, наводячи красу перед дзеркалом у кухні (для кого, Таню?). Її зовсім не обходили ані мій поспіх, ані плани до вечора встигнути в Пуерто-Монт до закриття рента-ла. Довелося включити менеджера у стилі «цигель, цигель, ай лю-лю». Тільки після цього ми нарешті вирушили в дорогу. На годиннику вже була 11:00!

Тепер ландшафт за вікном став помітно цікавіший. Із кожним новим десятком кілометрів на горизонті виростали дедалі гостріші гірські масиви, які відволікали від нескінченної білої розділової смуги перед автомобілем. Кульмінацією стала провінція Осорно з однойменним вулканом, де ми і вирішили зупинитися. Удалині перед нами замріла засніжена верхівка велетня, здіймаючись на дві з половиною тисячі метрів угору. Поки ми пробиралися звивистою дорогою національного парку, верхівка то зникала, то знову з'являлася в найнесподіваніший момент. «А він відповідає своїй назві — цей вулкан-бешкетник», — подумав я, посміхаючись.

Коли ми нарешті дісталися підніжжя і змогли розгледіти пейзаж уповні, не відволікаючись на дорогу, картина здивувала неймовірно. На диво фотогенічно розміщений між двома озерами з чистою бірюзовою водою і з практично ідеальною конусо-

подібною формою, вулкан точно міг позмагатися красою із самою Фудзіямою. Тепер я зрозумів, чому Осорно називають американським двійником. Найбільше тішило те, що це потрясіння було раптовим. Коли приїжджаєш дивитися на Фудзі-сану (як її шанобливо величають самі японці), то мимохіть очікуєш: «Авжеж, мене це подивує!». І вона, звичайно, дивує, але в неї й вибору іншого немає. А тут ти стоїш, як чистий білий аркуш, вбираєш фантастичність моменту і просто думаєш: «Гай-гай, ну як же все-таки це красиво й несподівано!».

Я був не першим ходисвітом, якого зачарував Осорно. Далекого 1835 року Чарлз Дарвін, теж здійснюючи трансконтинентальну мандрівку, з цього самого місця спостерігав за виверженням вулкана. Осорно вважають одним із вулканів, які на півдні чилійських Анд найчастіше вивергаються, і корабель «Бігль» приякорився в бухті порту Сан-Карлос саме вчасно.

Я насолоджувався красою панорами й намагався уявити: якою була та дарвінівська навколосвітка? З якими небезпеками зіштовхувала, як близько підводила до межі? Як було вирушати в дорогу два століття тому, навіть не знаючи напевно, де межі твого світу?

У нас були різні можливості, бажання, цілі. Я їхав заради самого життя, відчуття його повноти, розширення світогляду й розуміння світу. Дарвін — як натураліст і геолог — з метою дослідити ландшафт, коралові рифи та описати флору й фауну. Дарвін спостерігав і позначав на мапі точні обриси територій, я забивав точку в навігаторі і знав, куди має привести дорога. Він чорнилом фіксував спогляди в «Щоденнику дослідника», я знімав кадри на сучасні дрони і постив враження у соцмережах,

умить інформуючи тисячі людей. Про відкриття і враження Дарвіна довідалися через роки, а мої читали і коментували через секунди після написання. Ми подорожували ніби в різних реальностях, проте з однією мрією — пізнати світ, у якому живеш, і розповісти про нього у книгах: як його влаштовано, які закони тут діють, де наше місце в ланцюжку і як його правильно зайняти.

Незнання, чи надійшов до Пуерто-Монта мій перміт на виїзд із Чілі, спонукало тиснути на педаль газу і хвилюватися. Я не міг дозволити собі ні дня затримки, бо тепер від мене залежали ще й інші люди. Знаючи особливості роботи південноамериканців, можна було очікувати будь-чого, а я аж ніяк не хотів укотре ламати голову над тим, як прискорити і без того шалений темп. Хоч я і квапився, та дісталися ми до міста аж під вечір, після закриття ренталу. Зарадити нічим, а хвилювання мусив перебороти — тому ми вирушили на набережну в пошуках ринку з рибними рестораниками.

Пуерто-Монт — галасливе портове місто, розташоване в холодній затоці Тихого океану. Тут завжди зупиняються експедиційні та круїзні кораблі, а голодні й ладні витрачати гроші моряки виходять на полювання. Тому в культурі торгівлі, їжі та випивки давно змішалися звичаї різних континентів. Цього разу ми вирішили залишити вино до не такого турбулентного часу й пройшлися американським стандартом, замовивши дві склянки солодового віскі з льодом. Третього дня спільної мандрівки спілкуватися стало значно легше й веселіше. Вечір у вогнях портового міста, спільне передчуття експедиції і відмінний віскі сприяли тому, щоб розбалакатися й потоваришувати. Я зрозумів, що Тетяна

хоч і пустотлива, але все одно наша людина. І якось непомітно для нас обох вона стала просто Танюхою.

— Слухай, Таню, а навіщо ти взагалі в Антарктиду їдеш? — після ще одного ковтка благородного напою запитав я.

— Тобто? — пронизливо глигнула на мене Танюха.

— Ну який тобі в цьому прикол? Це ж дуже дороге, та ще й некомфортно. Могла б зараз спокійно відпочивати на островах, а їдеш у машині в компанії ледь знайомого мужика вже три дні без зупинки. А далі буде ще «веселіше».

— Таж острови відвідував кожен! Цим нікого не здивуєш.

— А кого ти дивувати замірилася?

— Нікого, — злегка забарилася із відсічю Таня, — просто так... Щоб аж «ВАУ!». Та й спроможний на таке не кожен. А з-поміж моїх знайомих узагалі ніхто.

— Так ти будеш найпросунутіша мандрівниця серед них опісля цього?

— Ну ясна річ! А ти знаєш щось крутіше за експедицію до Антарктиди? Мені навіть уявити складно. У Гімалаї сходили вже всі, на вулкани піднялися, над рисовими терасами пофоткались... А от в Антарктиді багато твоїх знайомих було?

— Небагато, проте були.

— Ну це ти в таких колах обертаєшся, там вибірка інша. А звичайним людям до цього дуже далеко.

— А якщо хтось із подруг задер носа й наважиться пхатися до Антарктиди через місяць? — вирішив налякати я, переходячи на шепіт. — Куди далі подасишся? Хіба що на Місяць, — і так голосно

розреготався, що на нас обернулася парочка, яка сиділа за сусіднім столиком.

Ну я реально був упевнений, що в ім'я своєї екзотичності Таня ладна чкурнути в космос у пошуках селфі з рептилоїдом.

— Та чого ти дочепився? Я щось не те бовкнула? — по-дитячому надула нижню підкачану губу Таня.

— Та все гаразд, Танюхо, я ж по-доброму. Просто зрозуміти тебе хочу, от і докопуюся. А нумо ще по келишку?

— Ну, нарешті бодай щось нормальне запропонував! Я ж усе-таки у відпустці! — Таня здійняла руку в повітря, голосно клацнувши пальцями. — Офіціанте!

ДЕНЬ 110

ПУЕРТО-МОНТ, ЧІЛІ

46 843 КМ ШЛЯХУ

На ранок я вилетів з контори ренталу із заповітним дозволом у руках і посмішкою на всі зуби. Тепер шлях відкрито, на цьому залізному коні можна виїжджати за межі держав.

Видихнув і, не гаючи ні секунди, рушив до національного парку, де ми мали перебраться до Аргентини неподалік містечка Сан-Карлос-де-Барілоче. Швидко доїхавши до кордону, ми подолали частину Чілі й одразу метнулися на південь територією парку. Та буквально хвилин через де-

Кінець безкоштовного
уривку. Щоби читати далі,
придбайте, будь ласка,
повну версію книги.